

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок № 10, II. 000. Контакт. почт. шкід. 143.322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописи не зберігаються.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА: Місячної варт. 450 гол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 лір, Німеччині 750 марк, Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 лев, Австрії 750 ш. — Зміна адреси 1 гол.</p>	<p>В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.</p>
---	---	---

Остороги й підготування.

«Чорна кава» у прем. Барта. — Бойкот ЗЛН. — Низка ядерних острого марш. Пілсудського. — «Я не хотів би правити при допомозі кнута». — Наїзд послів і сенаторів. — Кандидати правниці. — Народа клубів національних меншостей. — Становище польського центра. — Відозви.

Варшава, 30. травня 1926.

Останні два дні були днями остаточних підготувань до бою на терені Нац. Зібрання. Єдиний явний кандидат на президентство марш. Пілсудський, який вже від трьох днів менше або більше владно сфоцетрично розсипував перед представниками преси свої погляди на актуальні питання державного життя Польщі, з суботу з'явився на «чорній каві» у прем. Барта, щоб й представникам польських союзових клубів вислати відповідну лекцію.

Виступаючи закиду «непатріотичності» прем. Барта, муж довіря марш. Пілсудського, запросив до себе виключно тільки представників польських клубів, продовжуючи дотеперішню традиційну дію всіх прем'єрів і всіх президентів. Очевидно, такі марканти польської держави, як Жиди, були тим дуже сконфужені. Марш. Пілсудський і прем. Барта в даному випадку поступили доволі правильно і коректно, бо «застає» маршалка і всі заклади шубравства, злодійства і т. н. могли торкатися тільки «будівничих» сучасної Польщі, а не представників непольських народів. Запрошені польські партії репрезентували: пос. Міхальський і сен. Стенський (ХН, дубаєні), пос. Дембський, Ердман і Єднан — «Піста», пос. Хайнський — ХД, пос. Домбський і Поляквич — Хлоп, Строн, пос. Дашинський, Морачевський, Марек Земемський — ППС, пос. Хонданський — НРР і пос. Косцельський — Клуб Праці. На «чорній каві» не з'явився запрошений представник ЗЛН, будучи в гострій опозиції до марш. Пілсудського.

В своїй ядерній промові марш. Пілсудський сказав, що травневі події є його виключним ділом. Він не міг з заложеними руками приглядатися сучасному положенню Польщі, не міг терити її внутрішньої і зовнішньої слабкості, безкарних злодійств, панування інтересу однієї партії, під яких крилами діялися надужиті і злощасливі. Вернувшись з Магдебурга, він міг папувати всецільно при допомозі кнута. Але вірши у відродження польського народу, він того не зробив, тільки віддав владу законотворчому союзові. Там польський наряд не відродився. В Польщі роззаложилися шубравці і лайдаки. Тільки в ділянці військовій, в ділянці боротьби напустило відродження, що дало змогу довести війну до побідного кінця. Всюди яндре боротьба осіб і партій, розпалощені бруду, безцільна перепалка лайдацьких елементів, нікчемність людей.

Демократичну свободу заведено до абсурду. Партії звернулися проти кожного, хто репрезентував державу. Його (маршалка) переслідувано на становищі голови держави підозрінням і наклепами. Народовою безкарно замордовано, Войцехівського спугнали й нагнали до своєї оподоби партії в котерії.

Допускаючи послів і сенаторів до Нац. Зібрання, марш. Пілсудський робить спробу, чи можна в Польщі улаштувати без кнута. Натиску не буде ніякого. З виборчої урни повинні вийти президент, що м'яв би стояти понад партіями, що репрезентував би весь марш. В протилежному випадку маршалок не бере на себе обов'язку боронити знавистий сойм і сенат, коли до голосу з'являються кнута. Він протиставляв тому, щоб в Польщі дали при владі були шубравці, бо якраз він винював війну шубравцям, лайдакам, військовикам і злодіям.

Сойм і сенат мали досі забагато прав, жинки мусять поступитися в користь державної езекуції. Президент повинен мати змогу творити уряд без натиску партій. То його право.

З його кандидатурою можуть послі й сенатори робити, що хочуть. Йому байзати, чи він одержить два, сто чи двісті голосів.

Вибирайте того, кого хочете, означає шукати апартичного кандидата, гідного високого становища. Коли ви так не поступили, то бачу все для вас в чорних колірах, а для себе в прикрих, бо я не хотів би правити при допомозі кнута.
З держави зроблено посмішківне. У

ряд підготовлює різні праці, але після вибору президента все може піти по давньому. Сойм певно схоче лишитися, а тут конкретно на який час треба позбутися сойму і сенату. Програмно маршалка є зменшення лайдацтва і промощення шляху чесноті. Маршалок запевняє, що не зміниться, що буде далі переслідувати злодія. Над сказанням послів й сенаторів повинні застановаитися і зробити відповідні висновки.

На тому скінчилася «чорна кава». Ми внутр. справ ген. Млодзевський і держ. комісар на м. Варшаву ген. Складовський відбули конференцію з марш. Ратаєм щодо забезпечення Нац. Зібрання. До Варшави надігнали правні послів, які досі перебували головню на позанакційних терені. Розпочалися тасміні наради правних і центрових клубів. Правація ще не висунула свого кандидата, хоч в політичних колах кружляють імена Тропчинського, Мавр. Замойського, Здз. Любоміського, Гломбінського, Падеревського і Дмовського (цей останній відмовився кандидувати).

В суботу в полудне відбулася спільна нарада всіх клубів нап. меншостей, на якій обговорювано тактику цих клубів на Нац. Зібранні, справу розв'язання сойму та зміни виборчої ординації й конституції. Постанов не винесено, вибираючи окрему комісію задля дальшого порозуміння.

Країна правляче ставитиме свого кандидата. Центр вагається. «Піста» виступив з ініціативою до клубів центра (ХД і НРР), щоб вони так вели себе на Нац. Зібранні, щоб була завершений вибір марш. Пілсудського на президентство.

Архiep. варшавський кард. Кайонський й з наради Нац. Зібрання видав відозву, в якій визнає до взаємної любови, згоди, єдності і миру.

Взагалі в переддень вибору президента появилася безліч відозв різних установ, союзів, груп головню за вибором марш. Пілсудського, за яким заявлявся між иншим краківський університет і президент краківської Академії Наук Ян Розвадовський.

В останній хвилі.

Варшава, 31. травня 1926.

Справа кандидатур на президента держави не була вняснена й вторинного дня. Не диво, що і пружини в союзових кулоарах дійшло до кулямаційного пункту, тим більше що шлу невідто радшили сліве всі клуби: ЗЛН, ХН, ХД, Український і Білоруський Клуби, Жиди, Німці, НРР, НРХ, Білоруська Громада (група пос. Тарашкевича) й ин. Тільки поміскована ліяція «відпочивала», бо її становище ясно.

ЗЛН рішив наразі вчора поставити кандидатуру пос. Гломбінського, після того, як марш. Тропчинський рішуче відмовився кандидувати. Про це вийшов окремий комунікат, в якому зазначується, що ЗЛН рішив одностайно поставити своїм кандидатом на президента держави голову свого клубу, проф. Станісла. Гломбінського, і віддати на нього свої голоси також у другому голосуванні. Та вже після цієї ухвали до ЗЛН звернулася хадека з пропозицією поставити спільного кандидата, що не належав би до нікотрого з тих клубів. ЗЛН прихилився до цього пропозиції і наскільки оба агадани клуби знайдуть такого спільного кандидата, то кандидатура Гломбінського буде відкинута і кандидат правниці буде поставлений в останній хвилі. Інші клуби правниці поставляться до вибору прези-

дента мабуть пасивно, віддаючи білі картки.

Не менше заінтересувані, як становище правниці, викликає і становище нап. меншостей, зокрема Українців і Білорусів. Представники України і Білоруси в конференції з марш. Ратаєм у справі покучних питань дня. На конференції обговорено цілу низку справ, зв'язаних з нестерпним положенням славянських нап. меншин у Польщі. Після того відбулася конференція України і Білорусів з представниками різних груп польської лівиці. Була заповідажена окрема декларація польської помірливості в українській і білоруській справі в Польщі, одначе її відложено, аби не викликавати враження, що її уложено ад пос. Ця декларація буде оголошена зараз після Нац. Зібрання.

Про конференцію прем. Барта з представниками Українського Клубу пос. Колонієм і Назаруком, можна було довідатися, що прем'єр залопів різні зміни в ділянці адміністрації і шкільній, як на становищах центральних, так і локальних.

В останній хвилі доводуюся, що Український Клуб рішив при виборі президента віддати білі картки. В часі наради Клубу були голоси за Пілсудського, були й голоси за абстиненцією Клубу при голосуванні, при чому мала бути оголошена відповідна декларація в пресі. Аналогічне становище займають і Білоруси.

Зауважити, що після есенуального вибору Пілсудського сойм збереться ще двічі: 1) з метою ухвалення повноважень для президента держави, 2) з метою роз'яснення.

Варварське вбивство.

Французський голос з приводу вбивства Петлюри.

Париж, 28. травня.

«Le Journal» стверджує, що рідко коли трапляється, щоб морд був довершений в такий монструальний і варварський спосіб та з такою злиною кровю, як це сталося з от. Петлюри.

Під березня мин. року Петлюра мешкав в улюбленій кімнаті при вул. Тенар. Мешкав там з дружиною і 14-літньою дочкою, що ходила до гімназії. Петлюра вв життя спокійне й відокремлене, рідко виходив з хати, стрічався виключно з емігрантами з України.

В діні злочини Петлюра пішов на обід сам, бо його дружина була хвора. Злочинці з'явили на нього біля ресторану цілу годину, чекаючи на появу Петлюри. Була год. 21¹⁵, коли з'явився Петлюра. Тоді розгрілася драма. Злочинці швидко підійшли до Петлюри:

— Ти Петлюра?
— Так!
— Знаменито! Отже боронися! (Чисто лицарський жест револьверового алаша!)

Одночасно злочинці вийняли револьвер. Гукнув стріли. Петлюра впав на землю. Тимчасом злочинці стояв і стріляв далі.

— Досить, досить! Мій Боже! — то були останні слова обнятого агонією Петлюри. Збіглися люди і були би дорозово розправилися зі злочинцем, колиби поліція не була вказала його в оборону.

Зачекавши до поліційного уряду, заявив злочинець, що він пімстився на Петлюри за жидівські погроми на Україні, що не жалю свого винку і в разі потреби повторить його. Петлюра відвезений до шпиталю помер по 20 хвилинах. Його поцілено сімю кулями, що перейшли наскрізь.

Бразилія за Німеччиною.

Бразилія повідомила Німеччину, що зрікається свого «Редо» в справі прийняття Німеччини до Пети Союзу Народів. Про рішення це повід м'яв німецького посла в Женеві бразильський делегат у Женеві Монтаріос.

Польські парадокси.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 27. травня 1926.

Будучий історик Польщі матиме чималій клопіт. Якщо він схоче доходити події відродженої польської республіки методом прагматичною й користуватися при їх освітленні аргументами льогіки — швидко вдарить чолом в замкнуті двері, і навпаки: лише той диспещер Річипосполитої впорається своїм завданням, коли він прийме а ггогі приниш, що льогіка в її історії здебільшого не грає ніякої ролі, та що за це тріюмфи святкували парадокси. Проминемо порівняння сорокатої національної статистики нинішньої Польщі з її односторонньою національною фірмою, великодержавницьку манію з біляськом реальних успіхів внутрі й назовні, захоплення високим престижем з руйною усякою престижу навіть у власних очах, економічну катастрофу з війнами генералів і т. п. Це вже речі «старі», з якими всі «зжилися», і які тому не разять своєю дивологідністю. Травневі події у Варшаві й оте, що тепер коїться у Польщі на наших очах, — прикладом парадоксів у державній політиці, справді рідко коли зустрічаєш у всесвітній історії.

Марш. Пілсудський робить державний замах при допомозі збройної сили. Він голосить абстрактне гасло морального оздоровлення, а конкретно заявляє, що єдиною метою його виступу — називаного завжди деликатно «військовою демонстрацією» (близько 1 1/2 тисячі жертв убитими й раненими!) — є повалення уряду Вітоса. Під натиском зревольтованої армії і марева громадянської війни паде парламентарний уряд Вітоса, потягаючи за собою конституційного президента Войцеховського. І Пілсудський раптом робить поворот до легалізації, до конституціоналізму, парламентаризму. Як можна «легалізувати» старим «конституційним» шляхом нарушення легальності й конституції, що залишились порушенням всупереч усім високопарним фразам? Мало того. Усунувши силою тих, що були при владі, марш. Пілсудський домагається апробати від тих самих, яких він усунув! Річ ясна, що така політика (чи тактика) доводить до повної дезорієнтації і крайнього невдоволення усіх. Вдоволення є лише один маршалок.

І можуть критикувати мене люди так як і я не лише до виводів, одначе я не перестану твердити, що зробив я єдиний свого рода історичний факт, бо зробив я щось подібне до замаху стану і зумів його негайно залегалізувати, і зробив щось у ролі революції без ніяких революційних консекавенцій...

Ну, ну — покищо цих «консекавенцій» справді нема, але марш. Пілсудський може поводитися, коли він вірить, що їх ніколи не буде. Марш. Пілсудський може поводитися, коли він думає, що можна кермувати життям держави, корегуючи лише його спорадичними виступами в ролі останнього, що можна грати першу скрипку у політиці, стоячи самому від політики осторонь та взагалі глядаючи на політичне життя з певним приризством, будучи лише задивленим у пімб власного імені. Це все парадокси, як марш. Пілсудський хоче переводити в життя, — ба, є вже вдоволення з успіхів...

Red. czas. «Dziś» Pr. 256/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Nad okrogony kataw we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratora przy lymże Sądzie, że treść artykułu zamieszczonego w czasopiśmie «Dziś» Nr. 115 (10792) z dnia 27. maja 1926 roku pod tytułem: «Nowi ludzie» rzucają oskarżenia znieważające i znieważające zbrodni i z 15 a) i wyziera z 301 ustawy karnej uznaje dokonywanie w dniu 26. maja 1926 roku konfliktu z usprawiedliwioną i zarządza umieszczenie całego nakładu i wydruk w myśli § 493 p.k. zakaz całego rozprawy zarchiwizowania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz drukowania, redaktorowi tego czasopiisma, by oświadczenie niniejsze umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Nowyokupanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ul. druk. z 17. XII. 1863 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. za każde za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 27. maja 1926. Haseł.

Red. czas. «Dziś» Pr. 256/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Nad okrogony kataw we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratora przy lymże Sądzie, że treść artykułu zamieszczonego w czasopiśmie «Dziś» Nr. 115 (10792) z dnia 27. maja 1926 roku pod tytułem: «Nowi ludzie» rzucają oskarżenia znieważające i znieważające zbrodni i z 15 a) i wyziera z 301 ustawy karnej uznaje dokonywanie w dniu 26. maja 1926 roku konfliktu z usprawiedliwioną i zarządza umieszczenie całego nakładu i wydruk w myśli § 493 p.k. zakaz całego rozprawy zarchiwizowania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz drukowania, redaktorowi tego czasopiisma, by oświadczenie niniejsze umieszczał bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Nowyokupanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ul. druk. z 17. XII. 1863 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. za każde za przekroczenie na grzywnę do 100 zł. — Lwów dnia 27. maja 1926. Haseł.

ІНФЕКЦІЮ готову і на міру
ланя і пальта від зол. 70.—)
Дальше
СУКНА — КАМГАРНИ —
— — ВЗУТТЯ — — 2-5

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

42-70

(індиктор 05 = **ВНИМАЙТЕ**
Аналізуйте оновлені дані!)

визном, і тому парижські жидівські кола, які правдоподібно перший раз почули про існування якогось Шварцбарта, заявляють, що він не мав ніякого зв'язку з комуністичною партією і радянським урядом, а свого ачинку довершив виключно з пісми за невинно продлиту жидівську кров.

Визнавці страшного і мстивого Егови, що постійно рекламують свою етику, і тут затрубили у срихонські труби. І вся жидівська преса грає мелодії про "звірюку" Петлюру і про "ідейного" скрито-вбийника Шварцбарта. Скритовбийник є зразком жидівських чеснот, вбитий потворною у людському тілі. Подлість чергується з брехнею. А для більшого ефекту ще й додається, що правдоподібно "жертвою петлюрівських погромів" впади теж родичі Шварцбарта. Отже не лише об'єктивна, але й суб'єктивна пісма. Для більшого виправдання львівська "Хвіля" в сфабрикованій тут, на місці псевдокореспонденції з Парижа пускає качки, що ніби то "Тризуб" (якого львівські Жиди певно й на очі не бачили), "кормить" своїх читачів шотинжия найбільш абсурдними, хуліганськими антисемітськими брехнями. Не погоджуючись з політичною лінією й орієнтацією "Тризуба", мусимо ствердити, що про ніякий антисемітизм навіть згадки там нема.

В своїй "об'єктивності" львівська "Хвіля" йде ще далі. Вона покваліно передруковує ринштокову нотатку про вбитого з християнської "Ржечпосполітої", в якій читасмо ось такі огидні випари якогось типа з галерії "bandits ro'p'nais":

"В парижській дільниці студентів, артистичної вигадерії, мідінеток, початкуючих акторів, карбетових з'явд, вічних каварних гостей, світових прохадимців, обманців вже кримінально караних і тих, що ще лише лїтєм отираються об кримінал, отже на бульварі Сен Мішель впади скритовбийної кулі Петлюра. Той ек-актор і ек-управитель лані, винесений хвилею подій на стоки отомана мітничної України, скінчив так, як кінчать авантюристи того погрою."

Далі сиплються на могилу борця за волю свого народу запахуші "квітки" про розбій, крадіж, брехню, зраду, вкрадені золоті рублі (очевидно, награвлені у Подлякі!) і т. н.

І такі акорди влітає в свої срихонські мелодії сіоністичний орган.

Ща за місячною оплатою 1 кор. 60 сот. вчив мене "німецького коменюша", мій шеф Пропст говорив зі мною щодня при службі тільки по німецьки, а докінчив справу учитель Петро Костишин з Мужилова, підгасцького повіту. В часі вакацій приготував мене за заплатою 36 корон до іспиту і дня 1. вересня 1897 я став учеником 1. класу гімн. в Бережанах.

Здати іспит, то здав, а за станцію вимагають люде 20 корон місячно. Де їх взяти у бідної Гаври?

Поворотив у тій справі о. Гавр. Медичний з настоятелем бурси проф. Богданом Лепким і президентом бурси о. шамбеляном Михайлом Соневицьким (всі три були своїми!).

Я став питомцем бурси в Бережанах за місячною оплатою 8 кор. Вбрання та книжки справила мати, за перший місяць оплати бурси зложив Л. Пропст, за другий місяць мій далекий вуйко кс. Кароль Людмільський, а далі якось латалося.

Скінчився перший пір'я. Я приніс до бурси свідоцтво відзначеного учня. До діди приїхали батьки, за добру класу привезли да-рунки — а я став у кути самітний та рооплакався. Мати хвора не приїхала і нема перед ким свідоц-ством похвалитися.

Очевидно, в такому світлі, в е-тичний призмі "вбраного народу" нікчемний скритовбийник Шварц-барт з'являється в авреолі слави і посвяти, а Петлюра, оборонець переслідуваного грабіжницькими ва-тагами жидівського населення з якимсь страшним, кровожадним по-твором, бандитом, блазеньським промислом, нечистим латаж-ком розбишацьких банд. Така ж жидівська етика, так обходиться жидівська преса з пам'яттю люди-ни, що поклала свою печать на вивольних змаганнях українського народу.

Реферуючи нашу статтю "Носій великої ідеї", "Хвіля" товстим дру-ком подає її заключуюче речення. (Очевидно, скритовбийний ачинок російського Жиди не лишилось без наслідків), називаючи його "ближ-че неозначеним і багатозначним".

Авжеж, що ми не можемо ближ-че означити, ані спрещувати даль-шого розвитку подій на Вел. Укра-їні у зв'язку з вбивством гол. от. Петлюри. Та ясно, що ця трагедія відібється голосним відгомном в широкій степах України, в серцях політичних прихильників і проти-вників Покійного. Ясно й те, що вона не причиниться до відпра-влення відносин між українським і жидівським населенням. Навпаки, вбивство Петлюри знову може по-ставити перед очі нас, на які він мав fascинуючий вплив, постать носія великої ідеї і спрямувати їх реакцію в сторону тих, з яких се-редовища вийшов скритовбийник. А які це може мати фатальні на-слідки для жидівського населення, головню для жидівських кольо-ністів!

Жидівська преса, яка глорифікує скритовбийника, а обливасе поми-ями пам'ять Покійного, не находячи одного слова осуду для свого "героя", медвежу прислугу робить жидівському народові. Тому ще раз звертаємося до жидівської преси, її керманців і жидівських політиків, щоб вони сховали свої срихонські труби, бо фальшивий гал'с може мати зовсім інший на-слідок, як вони сподіються.

У зв'язку з убивством гол. от. Петлюри пише "Наес Вінер Журналь" з дня 27-го трав-ня ц. р.:

"Ген. Петлюра жив від березня мин. року зі своєю жінкою і 14-літньою доч-кою в Парижі. Його скрізь дуже любили, а в домі, де мешкав, інші компанії на-звали його зазвичай "дядьком". Він сла-вився добротою. Один український і нязь близький довіренний бувшого голови у-ряду, заявив представникам преси, що на-зивати Петлюру антисемітом є нісеніт-ницею. Петлюра був тільки патріотом, який боронив з усієї сили свою країну перед большевизмом. Убийник може бути тільки большевизмський агентом або божевільним".

Надійшов настоятель проф. Бог-дан Лепкий, зрозумів стан моєї душі:

"Михасю! Покажи своє свідоц-тво! Гарно, вчися так далі!" — Пішов до своєї дружини, приніс для мене чай, тісточки. І я знову плакав з великої радости, що вже було перед ким похвалитися сві-доцтвом!

А там в Слободі плакала моя мати. Перебігав через наше село до Росоховатця ученик 11. класу гімн. Яко Струманчук. Спішився, бо й дорогу мав далеку. (З Бережан до Росоховатця 30 км.)

Вибігла з хати моя мати:

— Яшчу, маєш добру класу?

— Добру, бабусю!

— А як там мій Михась?

— Е, що ваш Михась, він "село-ласу" — тай побіг Яшко далі з по-спіху.

Мати заллялася ревними сльо-зами: — Деся людські діти, як діти, а мій здурів тай айшов на целюно-ного — гризлася мати, перепові-даючи вістку Яшка моім рідним. Аж о. Гавр. Медичний втихомирив матір, викинувши справу відна-чення.

(Докінчення буде.)

Париський орган П. П. Милюко-ва "Последнія Новости", безпосередню після звістки про вбивство С. Петлюри дня 26. трав-ня, подає обширні подробиці ало-чину і головні дати життєпису, а окремо такі рефлексії:

"Тепер не пора для оцінки політичної діяльності покійного, яка вчинил перешла в північній історії. Але не може бути й двох гадок щодо оцінки абинства. Ближ-чі мотиви й обставини цього акту розби-ратиме світство і покищо маємо ще над-то мало даних, щоб ширше писати на-що то ми. Без огляду на ці мотиви — не-ма і не може бути виправ-данія для того, щоб зводити історичні порухи при помочі кривавого акту, довершеного сім літ після самих подій, хоча би й не знали якими жалюиво-трагі-чними були ці події — проти людини, що давно відступила від активної діяльності. Еміграційний загал, без ріжнці: Українці, Жиди чи Росієне, не можуть не осудити без застережень такого вбивства".

"Таймс", найбільший орган сві-тової опінії присвячує в ч. з дня 26. травня С. Петлюрі довшу статтю п. а. "Петлюра. Апостол у-країнського націоналіз-му", яка починається так:

"Симон Петлюра, якого абило внора популяри в Парижі, був людиною скром-ного походження, а яким зазвували спер-шу неясно, накінець у рішучий та агресив-ній формі абстрактну ідею. В останніх роках свого життя він був одним з най-чільніших представників українського на-ціоналізму посеред загального російського безладдя".

Після кількох дат з його життє-пису та загальних фраз про укра-їнський рух, в якому прізвища Шев-ченка та Гоголя мають допомогти зорієнтуватись англійському чита-чеві, "Таймс" загалує про співробіт-ництво Петлюри в "Слові" у 1906 р., "Раді", пізніше видавання "Україн-ської Житні" в Москві і каже:

"Його невгамовно молодечий ентузіазм був дуже характерним рисою відо-відженої провінційної російської інтелі-генції. Як піз-революційний діяч він по не-

обязности придбав собі деякий політич-ний досвід. Коли відбула революція в березні 1917 р., він якийсь цинізм по-вд для своєї неапатичної енергії".

Далі йдуть факти про організу-вання ним української армії, насту-пи на Київ, Берестейський до-говір, боротьбу з большевизмом. Денікіном, і "третю остаточно не-вдачу польську офензиву проти Москви".

Повного успіху він не добився ніколи. Його ріжмордне війське мало кепску дисципліну, а він сам, дярна, що падав український націоналіст, не був професій-ним військовим, а як політичний провід-ник виявляв середні здібності. Після оста-точної перемоги большевизму в Києві, він перейав у Польщу, пізніше в Чехосло-вакію, опісля у Парижі, де він пробував утриматись, якляючи український такте-рик "Тризуб", а ідеєю демократичної України протиставляючи большевизмові".

Спочутивна телеграма.

Українське Товариство допомоги емігрантам з Великої України у Львові вислало з приводу скрито-вбивства б. Голови Директорії УНР, і б. гол. отамана її військ Симеона Вас. Петлюри на руки його Дру-жини таку телеграму:

Шановна Пані! Управу Товариства Допомоги Емігран-там з Великої України у Львові просить прийняти вислов свого найвишшого спо-чуття й обурення з приводу огидного ачинку російського агента, жертвою якого впад і аш муж.

Шалуючи пам'ять Покійного, як одного з найвишчих ідейних борців за неза-лежну Україну, який життям заплата за свою відданість своїй ідеї, ми впевні, що від-даній злочин російської найбати, як і нікчемній виступі жидівської та німшої во-рогів преси проти Покійного і проти у-країнства не лишається без належного протесту серед широких мас україн-ських та вірних, що своїм терором ро-сійська окупантська влада лише при-скари нас свого остаточного упадку і на-ближає момент здійснення ідеалів Муче-ника за державну самостійність України".

Дня 3. червня 1926. р. (четвер)

СВЯТО ІВАНА ФРАНКА

з руханковими вправами і віделоненням пам'яткової таблиці

улаштує "Сокіл-Батько" на площі при стрийській рогачці.

Ближші подробиці в програмі. — — Початок о год. 4. попол.

Політична мотилія.

Віче "народової" молоді у Львові.

В п'ятницю 28. м. м. було у Львові віче польської "народової" молоді, що, як уже наші читачам відомо, скінчилося вели-кою бійкою між учасниками того віча й робітниками, у висліді якої було понад 70 ранених. Віче було нечисленне (около 200 осіб), а спиносьмося на ньому довше тільки з уваги на виголошені на ньому промови.

Найбільше "подивлявся" на тому вічу студ. Рер (Konec) — чи не Польні чистоті крові?), що виголосив реферат про не-безпеку, яка грозить найбільшим неща-стям Польщі, а саме "територіальній ав-тономії Восточної Малопольської", за якою нібито стоїть і сам Пилсудський. Рер ви-явив себе і неабияким знавцем аграрних відносин "на кресах", бо домагався від уряду і всіх кол польської суспільності ще інтензивнішої акції в напрямі заселе-ння польським елементом слабо за-люднених "кресів". Далі він визна-визав до безоглядного піддання поль-ської култури цього простору Річнополь-ської, а в осатній ділянці до заспо-коявання потремо виключно польського населення. Розуміється, український уні-верситет, та ще у Львові, це провокація кожного Подляка і до того "народова" молодь ніколи не допустить. Той самий Рер підкріп в українських покларих товари-ствах по селах і обурювався до нестями на "толеранцію" у відношенні до тих то-варистів польської адміністрації.

По Рері говорив студ. Сосновський про комуністичну пропаганду в Польщі. Для схарактеризування його реферату вистар-чить зазначити, що він дер на собі очі з того приводу, що в Вільні після його повероту з СР. Р не розправлялося негай-но по заслу. Зібрання прийняв це, розу-міється, гулимим оплесками. Цей реферат виявив усеж така більше зрозуміння тепе-рішнього положення Польщі, переконуючи присутніх з глибокою вірою, що "комуні-стична революція стоїть перед дверима польської держави".

Промовляв ще кілька бесідників, з яких деякі говорили без дозволу президія, бо на сазі був шум. Забрал у друге сло-во студ. Рер, що обурювався на польську влади, які ще досі не заборонили гимну авласті, які ще досі не заборонили гимну "Ще не вмерла України". Всі промови вказували до боротьби з соціалістами, які авангардом Пилсудського і наслідували до створення "Стражи Народової" з не-

тою "не допустити до анархії в державі". Ухвалені резолюції покритуються з тепо-ром виголошених промов. М. н. "наро-дова" молодь домагався негайного ухвалення запроторених генералів, з окре-ма ген. Мадзевського.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. "Діло" з нехліп 30. м. м. сконфісковано за статтю проф. М. Лозинського з "Mevue Intern'ationale p. z. Polymia Фран-ція". Вичеркнено з неї 4 білші й немішні місця. Це 51-а конфіскація нашого органу в цьому році.

— Кооператива — Франкові.

В п'ятницю 28. м. м. в 12 год. пере-рвали службовий Народної Торговлі і "Центросоюзу" працю на одну годину й поспішили за внутрішнім голосом пістину на могилу Франка. Застали могилу вкриту цвітами й вінком від дво-кої школи, біля якого горіла сві-чокний, яким світлом посюва сві-чка. Тов. Кіт відчитав розв'язку про значення Поета, підносячи, що Франко був автором економічного реферату Вас. Нарірного в р. 1883 на асенародньому вічу у Львові. З близького контакту тих обох то-дішніх діячів слідно, що Франко був співтворцем першої, нині най-старшої кооперативної "Народної Торговлі". Ідею піднесення еконо-мічного стану українського наро-ду, деляну Франком, здійснюють сьогодні тисячі завазтих членів-ріа-кооператорів. Підчас цюкону тих каменів своєю ушгелеви надійшла також делегация друкарів, що атоміла теж діла на могилі.

— Благословенство, за яке сваряться. У вчорашній польській пресі появилася звістка, що поль-ський кардинал Камюстський приві-тав пана благословенство для марш. Пилсудського та для прем'єра Вар-

Ахлівею п'ятою марш. Пілсудського є те, що він фактично не спірається на ніяку політичну групу, — до ніякого політичного табору не признається й признається не хоче. Тимчасом ситуація склалася так, що став він чоловіком лідером — „piętem zglądniętym“ — цілою політичною лівіцею, навіть включено з „незалежними“ („Н. П. Х.“) й комуністами в гарячий рішавчий час і ось новий парадокс: М.рш. Пілсудський виступив передусім в імені добра армії і він є занятий лише армією. Злодії публічного гроша, корупціонери, соймові гешефтери і подібна наволоч аржунуали державний скарб, а першою жертвою їх злочинної роботи падає армія, коштом якої хотять нині рятувати дефіцитний бюджет, — ось суть розумування маршалка. Армія для нього є усім і все повинно йти для армії. Іншими словами, він є тим, чим звикли вважати всюди голоду військової партії. І ось засланим мільйонної сили з цілою енергією підпомагає — політична й соціальна лівіца! Справді, видовище іде невіддане. Але це ще не все. Лівіца ставить усе свою долю на „карту Пілсудського“, вряже з його іменем свою політичну програму й політичні дезінтереси, всею силою пари форсує його, але й жадає від нього форсування її. Тимчасом Пілсудський того не хоче! Це правда, що побіду Пілсудському дало прокламування соціалістичною організацією генерального страйку, та що ліво настроєні залізничники були в останніх випадках (с і будуть в подібних історіях!) яничком при вазі. А проте марш. Пілсудський вважає, видко, себе дуже мало морально зобов'язаним супроти політичного табору лівіці. Фактом є, що безпосередньо перед своїм виступом він з провідниками лівіці не порозумівався, що діяв виключно на підставі порозуміння з людьми зі свого військового оточення (евентуальних закордонних впливів не беремо тут під увагу), і що він безпосередньо після закінчення „воєнних операцій“, ані по нинішній день з табором лівіці не зв'язався! А тимчасом поодинокі групи табору лівіці просто перелітуються в ідопоклонному розслабленні маршалка, за яким вони, мовляв, готові в огонь і в воду!...

Така парадоксальна ситуація довго тривати не може. Вона вже зазначилася скрегітливими згукми. Над ними пройшли якось до порядку, захищали їх, вдаривши у ще сильніший тон пенів, та шим ситуація ледве чи вратована. Маємо на увазі відмову маршалка прийняти диктатуру. Розчарування на лівіці було страшне, але вона зро-

дила добру (сильно клясну!) мину до поганого гри й прийняла всупереч власному перекопанню „дегалізаційно-пацифікаційні“ аргументи маршалка за свої. Потім пронеслася поголоска, що марш. Пілсудський при обмірковуванні можливостей президентських виборів, мав висловитися, що можна би навіть і ендека вибрати, аби чесну людину, ось напр. князя Четвертинського! Можна уявити собі констернацію серед пепесівців, „визволених“ та брилієвих „хлопів“! Але ось справа приймась шораз неприємніший оборот.

Отже кажуть, що марш. Пілсудський не хоче швидких нових соймових виборів. Справа нинішнього союму є настільки справою пересудженою, що нема соймового клубу, який не вважав би доцільним негайне розважання союму. Здається, що пересудженням є теж питання, що не сойм до ухвалювати зміну виборчої ординації (яка безумовно ухваленою буде!), лише уряд на підставі спеціальних уповноважень, отриманих від союму, — шляхом окройованого закону. Річ лише в тім: як уповноваження має одержати уряд, на як довго і в як широкому масштабі? Уповноваження для уряду в напрямку зміни існуючої виборчої ординації вважеться тісно з передбаченими уповноваженнями для нового президента, передусім в напрямку 26 § конституції про право розпуску союму, а далі — щодо права самовільного десигнування уряду на перехідний безпарламентарний час. Правила лякається, що Пілсудський, ставши президентом й отримавши від коначного союму майже диктаторські уповноваження, може згодом похилитися до життя чисто лівий кабінет для переведення виборів. Тимчасом Пілсудський — як сказано — взагалі не тужить за новим соймом і тим самим ставить шлу лівіццю просто у фатальне становище: адже вона раніш уже бажала собі марш. Пілсудського диктатором, без усяких виборчих церемоній та президентських титулів, саме задля негайного розважання цього союму й такового негайного розписання нових виборів!

Відложення нових виборів на пів року, а то й на рік іде не лише всупереч конституції, яка передба-

чує 90-денний виборчий термін, але відкриває широке поле пацій для правниці та вибивас з рук наймогутніші актуальні виборчі гасла лівіці. Виходить, що лівіца, борючись за редукцію армії, допомагає до побіди голови своєрідної „військової партії“, що лівіца, голосячи ясно гасло антиконституційної диктатури, готова переперти побідою маршалка на конституційного президента з диктаторськими правами, які той готов ужити проти лівіці!

Чи можуть існувати більш парадоксальні комбінації, біля яких все так крутиться існування держави? І чи можна сумніватися, що на випадок здійснення тих комбінацій (чому вони не мали б здійснитися, як здійснюється у Польщі стільки інших парадоксів!) польська лівіца кінець кінцем таки прийде до переконання, що вона не може вічно служити політичною підпорою людині, яка шльом не має зрозуміння для соціальних гасел лівіці та нехтує її політичними інтересами? Що ж тоді? Тоді шойно минула би доба військових „пучів“ та прийшла доба соціальних заворушень. Це ще далеко, а проте все воно невиключене, бо вічно жити парадоксами ніяка держава чейже не зможе.

І. Кедрин.

Віхонські труби.

Вже в старому завіті найсильнішою зброєю Жидів був великий крик і галас. Віхонські труби, від сили голосу яких повалилися міські мурі укріпленого міста, є з одного боку символом жидівської сили, а з другого боку їх тактика і метод. Нехай тільки який Жид розминеться з постулатами права, або нехай він буде зацікавлений в якому суперечному з обов'язуючим правом вчинку, зараз знімається піднебесний крик, порушується тим галасом небо і землю, шукається винуватців поза особою винуватця, підноситься його на найвищий ступінь чеснот.

Недавно були ми свідками ослабленої штатгеріяди. З сірого молодого чоловіка зроблено якогось казачного героя класичних чеснот, його мимомо чи дійсною трагедією потрясено серця всього світового жидівства, пушено в рух всі

пружини і засоби, від найпростіших до найбільше рафінованих. Голосні труби, що піднімалися вже не об мурі Єрихону, але об мурі всього світа, та оповсювали річками й полууденниками „весь земний галас“, мали на меті стероризувати всіх і всіх. Та хоч цей галас фактично за ніщо стояв у різкій диспропорції до ваги справи, то все таки в деякій мірі міг бути зрозумілим. Таж говориться про невинну людину, про тріумф справедливості і т. и.

Але парижська трагічна подія є вже іншого покроя. Російський Жид Шварцбург, в заірський спосіб скритовийчо поабавив життя передового представника української політичної еміграції, віддаючи до нього чотири кулі навіть тоді, коли він лежав на землі в калюжі крові.

Скритовийчик Шварцбург, який спершу бачив „різницю“ Жидів на Україні з віком поїду Одеса-Петроград чи Петроград-Одеса, по двох днях вже вивансував на безпосереднього воєнника з „бандами“ Петлюри. Жид телегр. Агенція подас, що з вибухом революції Шварцбург вийхав з Франції в Росію вступив до червоної армії (яка — розуміється — в тому часі не складалася з банд!), був — мовляв — наочним свідком „страшної різни Жидів“ і записав Петлюрі пімсту. Однак він не шукав зустрічі з „різними“ в бою, тільки вернувшись у Францію до свого годинникарського столика, бо — мовляв — „не міг погодитися з існуючими соціальним ладом“. Виходить з того, що Шварцбург вступив до червоної армії не чого іншого, а лише задля того, щоб мати обсерваційну точку для сплкування за жидівськими погромами.

Не можна сумніватися, що товчком для вчинку Шварцбурга не були ніякі погроми. Бо колиб це було основою його революційного виступу, то на те було сто нагод не по сімох літах від уступлення Петлюри з широкою політичної армії, але в часі його урядування або безпосередньо після закінчення воєнно-революційної доби. Інші згадані були те сукупні, а їх оруддям російський Жид-комуніст. Але жидівський буржуазі не личить про його ехтерно зв'язуватися з більшо-

Фірма ГУРСКИ і ВІТЕК
Львів, Площа Марійська ч. 5.
 поручас всілякі артикули з обсягу галантерії, як також гумові і імпрегновані плащі мужеські та жіночі також 1790 2—20
ВЗУТТЯ, білля, капелюхи, рукавички, панчохи і т. п., які продає на протязі травня (май) і червня по фабричних цінах.

Модні новини для панів на костюми, плащі, мужаські суніа, шапки, шифони поручас по низьких цінах фірма
АНТІН УВЕРА
 Львів, вул. Галицька 18
 Філії в Тернополі і Стрию.

д-р МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ.

Як Іван Франко писав мене до гімназії.

(Слогод в 10-ті роковини смерті поета.)

Покійний мій батько Василь, господар і дяк у Слободі золотій, бережанського повіту, полишив мені в спадщині 56 квадратних сажнів городу, три чвертки морга поля в ниві „на Заворах“, та прекрасну бібліотеку з видань Наумовича.

Ключі: „Молось, учись, трезвись, трудись!“ стали для мене заповітом батька, довголітнього члена Виділу філії Общества ім. М. Качковського в Бережанах. Я скінчив дві класи народної школи та павзував, бо в селі не було вчителя. В наше село приїхав почтар Жид Л. Пропет. Маючи доволі багато часу, я служував на почті за місячною платнею 3 кор., та розвозив по селі і до двора листи за означеною почтовим урядом оплатою по 2 сот. від картки і по 4 сот. від листа. Яко листонос приносив я денно до дому 40 до 60 сотиків на хліб, молоко, сіль і нафту та на удержання матері, молодшого брата Федя і сирітки сестринки.

Добре нам жилося, люде в селі завидували старій дачіс!...

Шодня приходили на почту: парох о. Гавр. Медичкий, москвофіл, Тимко Старух, що на смертниці поселився в селі, народовець, стрий Василь Кіналь, господар-радикал, що передплачував „Громадський Голос“.

На почті читали часолиси, політикували.

В р. 1897 помістив Іван Франко в „Громадському Голосі“ пісню „Який то вітер шумно грає“. Пісня на шоденних гостей на почті зробила своєрідне враження. Прочитували її по кілька разів, розглядали кожний уступ, добираючись до змісту і до форми вірша.

— Прекрасна пісня — говорив Тимко Старух — в коротких віршах поет уміло змістив усю злиднену мужицьку долю. Хібаж не суца правда, що ми ті, котрим заперті двері, запертий до свободи шлях, що маємо права на папері, а обов'язки на плечах; що ми ті, що платимо податки, собіж лишаєм труд і плач? Хібаж не дола, голод лютий не заставляє наших мужиків кидати свою землю і мандрувати в голоді й холоді в чужину, а світ

за очі? А що цінне й нове в пісні: це віра у відродження мужицьких мас!

Послухайте панове тих слів поета:

Та вже не дого тої муки,
 Нам час не дати на глум,
 Займуться дружно хлопські руки
 І просвітліть хлопський ум!
 А всіх, хто явно або тайно
 Нам ладить пута і ярем,
 Всіх дармоїдів радикальо
 Із саго краю винетем!

Так це визов до боротьби з надією на побіду мужицьких мас! Прекрасна пісня боротьби, та важка для нашого селянства до вичення. Я дав її вивчити одному хлопцеві Михайлові Б.: він вчився через три дні, а як я його перепитував, він зауважав і не докінчив.

Почтар Пропет мовчки прислухувався розмові присутніх про нову пісню Франка і — немов відповідаючи на останні слова Старуха, докинув від себе:

— А мій Михась вивчиться тої пісні за одну годину!

— Йдемо в заклад на 10 корон, що не вивчиться в такому часі — промовили о. Медичкий, Старух та Кіналь.

— Приймаю заклад — відповів почтар.

Прибили заклад долонями, поклікали мене, казали прочитати пісню і питали в якому часі її вивчусь.

— За пів години — відповів я. Вхопив в руки „Громадський Голос“ з віршом, побіг до своєї хати, випросив з ванькира сусілок, що прийшли до моєї матери з кудлем, замкнувся сам у ванькирі і бубняв пісню!

За 25 хвилин згодосився на почті до іспиту та перепісав пісню глалко. Погладдили мене по голові, дали по шість і виплатили почтареві виграний заклад в сумі 10 корон.

— Ті гроші це для Михаса на шадничу книжочку — сказав почтар. Це був перший мій заробіток, що опинився на шадничій книжочці, виставлений на мос ім'я — за вичиті пісню Франка.

Від того часу мої старі знайомі з почті не дали спокою моїй матері, вговорюючи її, щоб не марнувала хлопця і дала мене до гімназії.

— З чого, за що? — плакала мати — так поки він заробляє, то й ми живемо, а що буде далі?

Та адача у моєї матери була така, що як аже на що напасілася, то мусіла того доконати.

— Добре, пішли Михаса до гімназії — сказала мати, не можучи стерпіти того, що я по ночах не спав і плакав, бо рвався до наук. Емеритованій дівській офіцязі Бачинській на протязі двох міс-